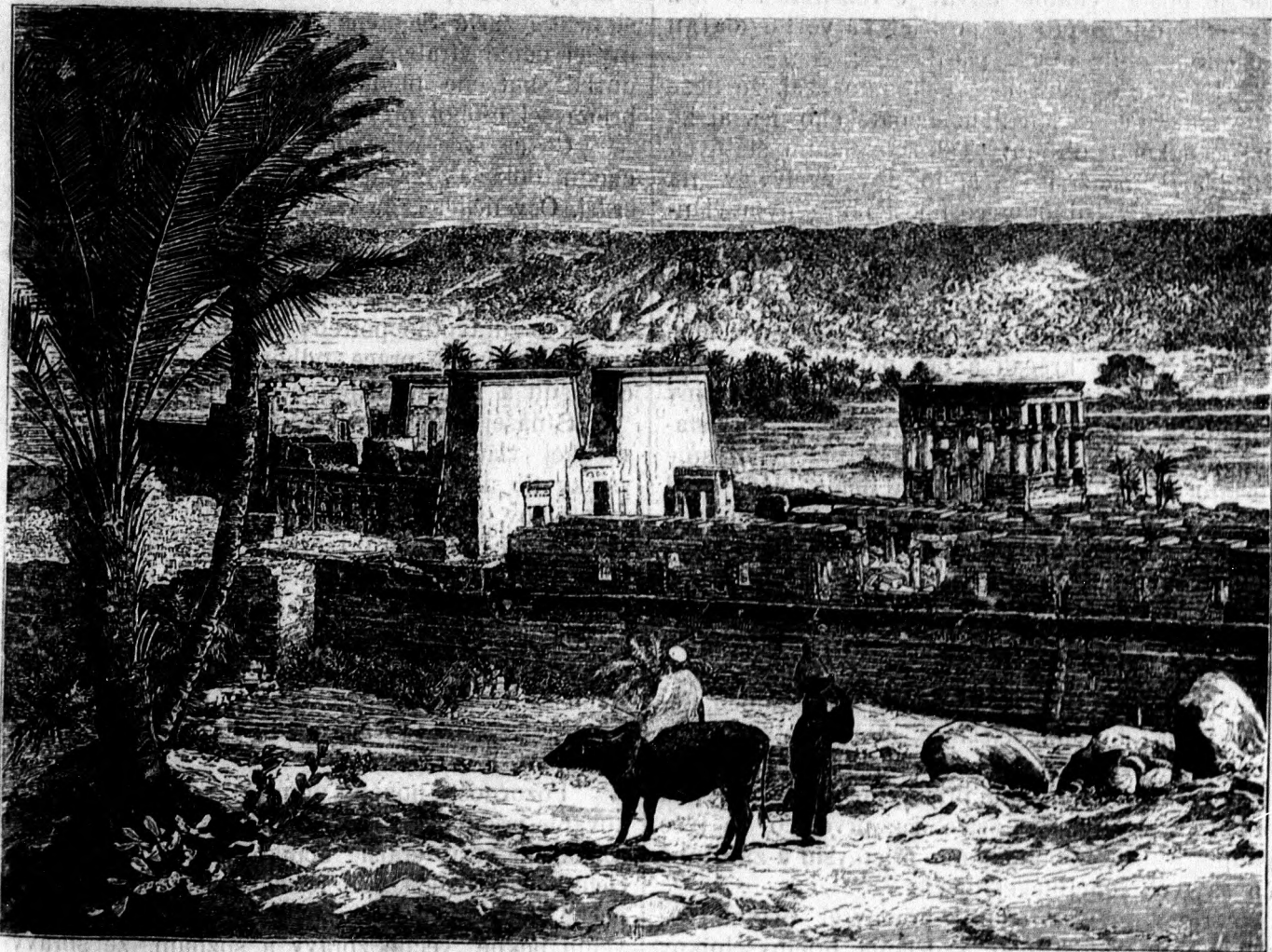

OPRAVDOVÝ
KREŠŤAN
 POLITICKÝ A SPOLOČENSKÝ TÝŽDENNÍK.
 LUDOVÁ PRÍLOHA „SLOVENSKÝCH NOVÍN“.

<i>Predplatná cena:</i>		Vychodi každú nedeľu.	<i>Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti, VI. okr., Aradi-utca 14.</i>
Na celý rok	2 zl. — kr.	Zodpovedný redaktor a vydavateľ: VIKTOR HORNYÁNSZKY.	Sem sa majú posielat predplatky a dopisy. Nevyplatené listy sa neprijímajú.
Na pol roka	1 „ — „		
Na štvrt roka	— 50 „		
Jednotlivé číslo 3 kr.			

Programm ministra obchodu.

Ministerstvo obchodu je jedno z najväznejších, lebo do kruhu jeho účinkovania patrí priemysel a kupectvo a všetko to, čo s týmto súvisí, program nového ministra. Nový minister utišil zvedavosť vtedy, keď pri pojednávaní krajinského rozpočtu prišiel rad na jeho ministerium. Vtedy

Z brehov Níla.

jako: pošta, železnice, paroplavba, udrzovanie hradských atd. Ponevác toto ministerstvo dostalo teraz novú hlavu, celá krajina bola zvedavá na rozpovedal, jako mieni viesť správe jeho sverené ministerstvo, rozpovedal, čo mieni spraviť cieľom napomozenia priemyslu a kupectva. A keď časo-

pisý programm jeho rozniesly po krajine, široké obecnstvo s uspokojením prijalo tenže, lebo sa z neho presvedčilo o tom, že nový minister chce pre krajinu osožnú obchodnú politiku prevádzať, presvedčilo sa o tom, že nový minister zná úlohy prevzatého ministerstva, pozná ťažkosti s ktorými musí zápasíť, aby docielil výsledok.

V programmnej reči zaoberal sa minister viac-menej so všetkými hlavnými otázkami, ktoré patria k ministerstvu obchodu. Hovoriac o pošte, poukazoval na to, že v Uhorsku je 13.000 takých obcí, kde niet počty, a z týchto je 4500 takých, kde sa už nevyhnutne vyžaduje zariadenie poštárskeho úradu. Minister prisľúbil, že tomuto nedostatku čím skôr odpomôže. Toto je skutočne potešiteľná zpráva, lebo veď poštársky úrad tým, že sprostredkúva rýchle doručovanie listov a iných poštových zásielok, veľmi napomáha priemysel a kupectvo. Bezprostredne napomáha ale aj šírenie sa všeobecnej vzdelanosti, lebo v takých obciach, kde je pošta, čítanie novín je rozšírenejšie, než tam kde musia pre ne posielat na veľkú diaľku a za to osobite musia platiť.

Prejdúc na železnice, pekne dokázal, že tieže sú významné nielen z hospodárskeho, lež aj zo spoločenského ohľadu. Tak povolaním štátnych železníc je medzi iným aj to, aby vyplývaly na zaopatrovanie jednotlivých miest potravnými článkami, aby napomáhaly robotnícke pomery, aby zadávaly podnet k zakladaniu fabriek. Obsírne zaoberal sa so stavaním vicinálnych železníc. Dľa jeho náhľadu v stavaní vicinálnych železníc sme až príliš rýchle kráčali a bez poriadku. Hegedüs v povolaní vicinálnych železníc mieni zaviesť iný poriadok. Dosiaľ — hovorí minister — pri stavaní jednotlivých vicinálnych železníc neboli sme dostatočne gazdovliví a ani sme nemali vždy pred očima záujmy zainteresovaných. Stavaly sa vicinálne železnice aj tam, kde tieže neboly nevyhnutne potrebné a kde by sa boly zišly, tam nebolo podujímateľa. V povolovaní vicinálnych železníc treba tedy istý poriadok [zadržiavať a len tam stavať, kde je to skutočne potrebné. Minister sa čuduje, že prečo sa v odľahlejších krajoch nestavajú úzkokoľajné železnice, ktorých stavenie je značne lacnejšie.

Prejdúc na otázku priemyslu, túže z dvúch ohľadov pojednával, asíce za prvé čo sa týče podporovania, napomáhania priemyslu a za druhé čo sa týče robotníckej otázky.

Nový minister chce priemysel hlavne pozdvihnúť odborného vzdelania priemyselníkov napomáhať. Nikde nedal štát — hovorí minister — priemyselníkom kapitál a všade, kde priemysel zkvitol, keď hľadáme príčinu tohoto zkvitnutia, tak najdeme, že tože je v prvom rade vplyvom odborného vzdelania.

V 50—60-tych rokoch boli v priemysle prví Francúzi, asíce následkom zodpovedajúcich ústavov; vodcovstvo im neskoršie odobrali Angličania pomocou ich chýrečného museuma a iných ústavov, a najnovšie vŧvodia v priemysle Nemci. A keď hľadáme príčiny, prečo teraz vŧvodia Nemci, tak najdeme, že toto zapríčinilo v prvom rade dvíhanie odbornej vzdelanosti priemyselníkov. Minister Hegedüs bude hlavnú váhu hlásť na praktický smer, práve preto účinkovanie budapeštianskeho technologického museuma a k tomuto pripojených priemyselných škôl chce aj na vidiek rozprestrieť. Je pravda, že sú potrebné aj teoretické známosti, hlavnú váhu musíme ale klásť na praktické vzdelávanie. Ba ani tu neslobodno zastat, lebo jak tu zastaneme, tak to zostane bez výsledku, lež treba to do života previesť a treba vyučenca sprevádzať od počiatku až do tých čias, až skutočne vstúpi do života a tam začne účinkovať s dostatočnou odbornou vzdelanosťou. Ja s mojej stránky — hovorí minister — osvojujem si pekné slová Siemens, že totižto dnešný priemysel nenie ztratený, len sa musí preporodiť. A dosiaľ skutočne nemáme ústavov, kde by sa náš priemysel mohol preporodiť, reorganisovať.

Čo sa týče robotníckej otázky, minister obchodu dokázal, že aj blaho robotníkov nosí na srdci. Osvedčil sa, že fabriční robotníci predostierajú také žiadosti, ktoré sú prirodzené potreby, a ktoré treba splniť. Medzi takéto prirodzené potreby patrí, aby sa zamestnávateľa dostatočne postarali o zdravotné potreby robotníkov; sem patrí sprostredkovanie práce, odborné vzdelanie, smierčivý súd a hlavne zabezpečenie na pád nehody.

S našej strany nevieme dosť vrele odporúčať vysokej vláde, aby čím skôr uviedla do života všetky tie ustanovizne, ktoré zabezpečia dobrobyt robotníkov, hlavne aby sa postarala o to, že keď sa niektorý robotník pri práci okaličí, stane práce neschopným, aby tenže a jeho rodina boli zachránení od hladu a biedy. Jakkáhle robotník vidí, že rodina jeho je zabezpečená aj na ten pád, jak on bude omrzáčený, tak každodenne spokojne stane si do práce a spokojne si položí hlavu na odpočinok, súc najväčšej a najtrápnejšej starosti sprostenej.

Pozornosti nového ministra neušlo ani účinkovanie priemyselných a kupeckých komôr a rovno soznal, že veru terajsie účinkovanie týchto komôr cieľu nezodpovedá. Čo robily priemyselné a kupecké komory dosiaľ? sputuje sa minister. Pisaly veľmi pekné, vecné zprávy a soznám, že správy 4—5 komôr od viac rokov s pozornosťou sprevádzam. Podávaly vláde mienky, predostieraly miestne ponosy a sťažnosti straniva jarmokov a odborné mienky v iných menších veciach a nazdaly sa, že s tým vyčerpaly svoju úlohu. Vládu

na mnoho vecí upozornily, s kupcami a priemyselníkmi sa ale vôbec nezaoberali. Týchto z oslabenosti vytrhnúť, v ich opustenosti ich napomáhať, pomocou dobrej rady k činnosti mať, ich kreditné záležitosti napomáhať: o toto všetko sa nestarali priemyselné a kupecké komory, kdežto mali jak na hor, tak aj na dol rovnako účinkovať, aby ich účinkovanie donieslo ovocie.

Na myšlienky bohatú reč svoju dokončil minister obchodu tým, že Uhorsko iba vtedy začne zdrave bohatnúť, jak začneme viac vyvážať než dovážať do krajiny. Dosiaľ máme ešte iba 5 takých podnikov, ktorých produkty, výrobky vyvážame vo väčšej miere, než v jakej ich do krajiny dovážame, a toto sú: mlynské produkty, cukor, špiritus a niektoré stroje. Musíme tedy na tom nástožiť, aby sme zo všetkých priemyselných článkov viac vyvážali, než dovážali, tak sa budeme dobre mať, lebo peniaze zostanú v krajine, ba aj cudzie peniaze budú k nám vandrovať.

Od časov blahej pamäti Gabriela Barossa nepočuli sme z úst ministra obchodu tak bohatý program, jaký podal Alexander Hegedüs. Obyvatelstvo s uspokojením vzalo v známosť tento bohatý program a prosí Všemohúceho, aby mu poprial dostatočných sil, žeby všetko to aj previedol, čo si pred seba vzal.

Slovo k rodákom.

Vážneho a čistého smýšľania ľudia chodia s otvorenou tvárou. Nemajú čo tajiť, lebo ich úprimné myšlienky poznať smie, ba má, kto len chce. Nie tak pokrytci. Tito iné hovoria, iné myslia; iné cítia a iné ukazujú na obdiv. Otvoreného, pravdivého človeka netreba sa báť, no pokrytec, falošník je vždy nebezpečným.

Toto máme mať pred očima, keď so dňa na deň, bez výnimky ustavične naše priame cesty ľudári križujú. Táto sekta chcela by byť politickou stranou. Politická strana musí mať akýkoľvek, ale oprávnený a politickému celku: tedy štátu a národu osožný a prospešný základ. Na základe tom má a musí byť ustálený istý program, ktorý ukáže obecnstvu smer i prostriedky spravovania osudov štátu a obyvateľstva. Ktorí odsek ľudí toto nemá, ten neni a nemôže byť politickou stranou. A takýto sú ľudári. Ako by politický život iba za komédiu, a parlament iba za maskarný ples považovali: s lárvou na tvári dostavili sa ta. Jedna-jediná pozitívna známka ich chtenia, túženia a smeru je revísia cirkevno-politických zákonov — ostatné ale mam a klam. Samé hapkanie, samá neistota. Rúcať chcú oni, bez vôle i možnosti nového stavania. Znivočiť chceli by mohutnú, búrkami, víchrom i veške-

rým nehodám vzdorovavšiu našu baštu: liberalismus, čo by ale na miesto toho postaviť chceli, o tom ani oni, ani nikto iný nemá pochopu. Bol by to rozhodne skok do tmy.

Slabúchov a ľahkoverných oni síce mámia, že na rumoch panovania liberalismu chcú oni postaviť vládu kresťanstva. *A toto je ten rozhodný klam a podvod*; tomuto na lep sadnúť nesmie nikto, katolík zo sebacitu, kresťan nekatolík z pudu seba ochrany. Kresťanstvo je len rúskou a lárvou ľudárov, dokážeme to.

Ľudári požadujú — dovoľme, že správne, — aby vyjavené bolo: aký vraj liberalismus má panovať v Uhorsku: či Bánffyovský, Wekerlovský, Tiszovský, Bekšičovský atď.? S tým istým právom opytujeme sa my: že aký má byť ten kresťanský smer? Či všeobecno-kresťanský, evanjelicko-apostolský a či ultramontánsko-rimskokatolícky.

Liberalismus je len jeden *čistozásadný*, on nenie podmienený od osôb bárs ako významných, naopak, i najväčšie osobnosti sú len jeho pracovní-sluhovia. Že liberalismus nadužívaný, zle vysvetľovaný, klamne upotrebovaný byť môže a často i býva: kto by to tajil? Veď i diamant môže do blata padnúť, no on ani v hrude nezahynie. Práve tak zneužívané môže byť i kresťanstvo a toto ešte skorej. Svetské, zemské veci, ako je aj liberalismus, tie čo najsprávnejšie poňaf, pochopiť môže zemský tvor: človek; kresťanstvo v božskosti jeho ale len vierou objať je vstave, a nikdy ohraňeným ľudským pochopom. Pri ktorom z týchto dvúch ľahšie a možnejšie je nadužívanie a zneužívanie, to je na bielom dni.

Nuže tedy, jestli panovanie kresťanských zásad v politike a štátnom sriadení Uhorska je dogmou ľudárom: nech nám už raz povedia, čo oni myslia pod kresťanstvom? Kto je v ich očiach kresťanom? Ktoré učenie, zásady a pravdy sú tie, ktoré oni za všeplatné vystaviť chcejú? — Nech nám povedia, *kto je v ich očiach kresťanom?* — *Každý vyznávateľ a nasledovateľ Krista*, alebo či snáď iba rímsko-katolíka? My tak vieme — a presvedčenie naše nikto nepodvráti, — že summa evanjeliuma je to: «Tak Boh miloval svet, že *Syna svojho jednorodeného dal, aby každý, kto verí v neho, nezahynul, ale mal život večný.*» Nech nám otvorene povedia hrdinovia ľudárski, či aj oni takto kresťanov označujú? Náboženstvo Kristovo, morálka Kristova je len jedna-jediná, nerozdielna; uznávajú to aj oni? Vierovyznanie je len zovnútorňá forma viery a náboženstva, obsah ale je samá viera a morálka. Nech sa ľudári osvedčia, či sa toho pridržajú? Jestli takto smýšľajú, tak rovní sme i v tomto, ba ani požadovať im netreba, lebo tak politika naša ako i štátne sriadenie naše je kresťanské, na základe summy zákona Božieho: «Milovať budeš Pána

Boha svojho nadovšetko, — a blížneho svojho, ako seba samého.»

Ale hľa, falošní rytieri i tu sú neúprimní. Nechcú oni kresťanstvo, ale iba rímsko-katolicizmus s jeho nekresťanskými učeníami o odpadliveri a kacírstve. Takéto zásady ovšem neprijme liberálne, spravodlivé, kresťanské Uhorsko nikdy. Štát, ktorý raz uznal rovnoprávnosť vierovyznaní, ten nikdy nevstúpi do služby jedného vierovyznania.

Nuž tedy pokrytší ľudári nech sa nevystavujú kresťanstvom a jeho Božskými zásadami, bo sú ďaleko od nich. Božskú moc rozhodovania a súdu osobujú sebe krehké osoby ľudskej a jarmif, otročif chcú voľných duchov. Prenasledujú vlastných spolubratov toho istého vierovyznania, keď sa im nepodriaďa, a tí by sa chceli honosif duchom Kristovým, duchom lásky, milosti a milosrdenstva? — Do školy s nimi, aby naučif sa mohli neznáme im články katechizmu a pravdy Pisma svätého. Zpupnosť ľudskú vystavujú nad Pána Boha, tyranstvo umov i citov hlásajú namiesto lásky a lživé ich úmysly podvodne vsantročif by chceli pod rúskou — že vraj «kresťanstva!»

Kto má pravdu, — nech je otvorený!

Pravdomil.

POLITICKÉ ZPRÁVY.

Nový štátny sekretár. Kráľ vymenoval za druhého štátneho sekretára do ministerstva pravosúdia Geju Berántha, predsedu segedínskej kráľovskej tabuli.

Nový štátny sekretár narodil sa roku 1845-ho teraz je tedy 54ročný a od útlej mladosti slúžil výlučne pri súdoch. Už čo 18ročný mladík vymenovaný bol za praktikanta ku peštianskej kráľovskej tabuli. O dva roky neskôr bol už podsudcom pri okresnom súde v Pešti. Roku 1872 stal sa sudcom pri budapeštianskej súdnej stolici. Od roku 1880-ho účinkoval pri budapeštianskej kráľovskej tabuli, neskôr bol preložený do Segedína k tamojšej kráľovskej tabuli, ktorej sa po krátkom čase stal aj predsedom.

Veľkonočné prázdniny snemu. Vyslanci vydržia- vali v piatok 24-ho marca posledné zasadnutie pred veľkonočnými sviatkami; prázdniny budú trvať iba do 5-ho apríla, aby snemovňa vyslancov čím skôr bola hotová s pojednávaním krajinského rozpočtu.

Ministerský predseda vo Viedni. Ministerský predseda Széll použil snemové vakácie k tomu, že odcestoval v pondelok 27-ho marca do Viedne. Jeho pobyt vo Viedni má dvojaký cieľ. Za prvý bol na poklone u všetkých arcikniežat a za druhý vyjednával s rakúskou vládou v otázke vyrovnania.

Vyslanceká voľba v Szilágy-Somlyóve bola 26-ho marca, a zvolený bol Gabriel Ugron. Jakkáble príde Ugron do snemu, bude hlavne agitovať za samostatné colné územie, prívržencov bude hľadať aj v liberálnej strane.

Ministerský predseda Széll bol minulý štvrtok v Szent-Gottharde s veľkým oduševnením jednohlasne znovu zvolený za vyslanca. Koloman Széll byvší za ministerského predsedu vymenovaný, podrobil sa novej voľbe a bol v svojom starodávnom okrese jednohlasne zvolený.

Rozmnoženie poští. Nový minister obchodu Hegedüs sotva sa zobrial v novom úrade, už sa prichytil k prevedeniu toho, čo v programme slúbil. Cestou poštových direktíí vyzval právomocnosti, aby mu čím skôr predostrely sozvam tých obcí, kde je postavenie pošty potrebné.

KRAJINSKÝ SNEM.

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 22. marca. Po zakončení rozpočtu ministerstva vnútra prešiel snem dnes na pojednávanie rozpočtu ministerstva obchodu.

Pri výdavkoch na popisovanie voličov Anton Mócsy žiadal, aby minister vnútra predostrel zprávu o popisovaní voličov.

S týmto bol rozpočet ministerstva vnútra prijatý a prešlo sa na rozpočet ministerstva obchodu.

Referent Ambruš *Neményi* odporúčajúc rozpočet k prijatiu, ponkázal nato, že štát ročite viac sto kilometrov stoličných ciest berie do štátnej zprávy. Vyzdvihol ďalej aj to, že v rozpočte tohoto ministerstva postarané je o výživu vyše 40 tisíc rodín.

Po referentovi ujal sa slova minister obchodu Alexander *Hegedüs* a rozpovedal smer, v jakom chce viesť záležitosti tohoto ministerstva, to jest rozpovedal program. Predovšetkým hovoril o poštách a tu soznal, že chce postaviť viac poštových úradov, lebo v krajine je 13.000 obcí, kde niet pošty. S radostou pripomína dobrý vývin poštových sporiteľní. V záležitosti železníc neobáva sa toho, že nedonesú úplne 100 mil. 800.000 zlatých príjmu, lebo má nádej, že klesnú výdavky. Bude sa starať o oblahčenie dopravy zbožia. Čo sa týka stavania vicinálnych železníc, to doteraz vo všetkom nezodpovedalo záujmom obcí a krajiny, preto je potrebná prisna opatrnosť. Na odľahlejších miestach stavanie úzkokofajných železničných čiar schvaľuje. V otázke vývinu priemyslu hlavnú váhu kladie na odborné vzdelanie a preto bude pozdvihovať odborné školy. Malý priemysel není ztratený, treba mu len prejsť cez väčšiu reorganizáciu. Malým priemyselníkom treba poskytnúť úver a možnosť konkurrovania jako i zdokonaľovania sa v ich oboroch. Ani fabrický priemysel nestojí na celkom dobrej podstate. Obchodné a priemyselné komory už nezodpovedajú. Nahor dávajú mnoho práce a nadol nerobia nič. Ľudomilovnými ustanovizňami, zabezpečením robotníkov, základinou pre nemocných atď. možno otupiť agitáciu socialistov. Treba

pozdvihovať všetky odvetvia jako priemyslu tak i obchodu a kupectva, lebo bez pokroku bohatnutie nedá sa ani myslieť. Prosi prijať rozpočet. (Búrliivé éljenovanie. Rečníka so všetkých strán obstali a blahoželali mu)

Leopold *Kállay* uznáva všetko za pekné a osočné, čo minister predniesol, len jedno ešte chybí z jeho reči asíce — samostatné colné územie.

Mikuláš *Konkoly Thege* prizvukoval potrebu, aby sa sriadila štátna vodoplavba.

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 23. marca. Pojednával sa rozpočet ministerstva obchodu. Gróf *Alexander Károlyi* posudzujúc programm ministra, schvaľuje jeho úmysly. V jednom nesúhlasí s ministrom, asíce v tom, že rozkvet krajiny nemožno očakávať od pozdvihnutia priemyslu, lebo my sme poľno-hospodársky štát, ktorí ročíte za veľké millióny poľných plodín do cudzozemska vyvážame, práve preto potrebné je, aby sme poľné hospodárstvo dvíhali.

Franc Major prosi vládu, aby hladela naším článkom odbyt na Balkáne získať. Béla *Komjáthy* zaoberal sa s rečou grófa *Alexandra Károlyiho* a prizvukoval potrebu toho, aby vláda dvíhala nielen poľné hospodárstvo, lež aj priemysel a kupectvo; nech rovnou mierou merá.

Franc Kossuth sputuje sa ministra, či porobil poriadky ohľadom zavedenia samostatného colného územia na ten pád, jak Rakúsko neprijme vyrovnanie. *Edmund Bartha* upozornil ministra na zneužívanie agentov poisťujúcich spoločností.

Minister obchodu *Hegedüs* ďakoval rečníkom za poznámky, ktoré porobili na jeho programm a sľúbil, že dľa možnosti vyhovie jejich žiadostiam.

Na konci zasadnutia interpelloval *Rosenberg* ministra obchodu, sputujúc sa ho, či má vedomie o tom, že anglická vláda vydala nariadenie proti prívozu uhorského cukru do Indie.

Minister obchodu *Hegedüs* odpovedal, že vie o tomto nariadení, ktoré veľmi oškodí uhorské cukrové fabriky. Obrátil sa na ministra zabráničia grófa *Goluchowského* o odpomoc; aj do tých čias ale porobil poriadky, aby naše cukrové fabriky neutrpely škody.

Odpoveď bola jednohlasne v známosť vzatá.

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 24. marca. Dnes bolo dokončené pojednávanie rozpočtu ministerstva obchodu a za tým prešlo sa na rozpočet ministerstva orby.

K rozpočtu ministerstva obchodu prehovorili: *Bar-tolomej Török*, ktorý žiadal, aby minister dal pri železniciach zamestnaným ženským slušnejší plat, taktiež upozornil ministra, že je doprava batožiny na železniciach drahá; *Franc Komlóssy* žiadal, aby aj professori obecných a konfessionálnych škôl dostali výhodu, žeby na štátnych železniciach mohli za pol ceny cestovať; *Anton Mócsy* žiada to samé aj pre kňazov.

Minister obchodu *Hegedüs* prisľúbil, že sa bude zaoberať s postavením ženských pri železniciach, taktiež že bude študovať aj otázku batožiny. Čo sa týče žiadosti, aby aj professori a kňazi mohli za pol ceny cestovať, v tomto ohľade nesľúbí nič, v tejto záležitosti musíme veľmi opatrne zachodiť, aby sa výhody nestali až primnohí účastnými, čím príjem železníc klesne.

S týmto bolo dokončené pojednávanie rozpočtu ministerstva obchodu.

Prešlo sa na rozpočet ministerstva orby. Referent *Gejza Papp* odporúčať rozpočet k prijatiu, pričom poukázal na vývin jednotlivých odvetví v poľnom hospodárstve.

Anton Mócsy prosil pomoc pre malých gazdov.

Franc Justh v peknej reči líčil hospodárske položenie na Horniakoch, o ktoré sa dosavád vláda len macošsky starala. Holé pôdy, nezalesnené stráné činia ešte vždy veľký počet jutár na Horniakoch. Prizvukoval potrebu pozdvihnutia chovu dobytky na Horniakoch, kde sú pastvy pre statok práve tak dobré ako vo Švajciarsku, ale následkom zlej fajty náš statok so švajciarskym nemožno ani porovnať. I na poli zvieracieho zdravotníctva stalo sa málo. Treba poskytnúť lepší spôsob speňažovania mlieka. Poľnohospodársky liehový priemysel tiež nedonáša náležitý dôchodok a toto pripisuje daňovému systému. S uznaním hovorí o akcii ministra orby cieľom pozdvihnutia malých hospodárov v Marmarošskej stolici a prechováva nádej, že jeho pozornosti neujde ani krušný stav hospodárov ostatného horného vidieku krajiny. Rozpočet prijíma.

Najbližšie zasadnutie bude 5-ho apríla.

Velikánoc.

Zvučia zvony, — v každom srdci
Zbožné city budia:
Na zvuk zvonov do kostolov
Húfmi tiahnu ľudia.

Pokoj, radosť i pobožnosť
S každej ziari tvári:
Pevná viera s vreľou láskou
V nádeji sa pári.

«Nezomrete!» — volá nám Pán,
— Sľub jeho nezvratný:
Pre veškeré clovečenstvo
Veky-vekov platný.

Plesá duša, — chválospevy
K nebesám vysiela:
Bo vzkriesenie len — je pravým
Završením diela.

Strachy — bázne pominuly,
Nastala istota:
Smrť je pokoj, — hrob kolískou
Lepšieho života.

A vo svete? — Bárs aj často
Krivda za stól sedá:
Nebojme sa! — dobrý Pán Boh
Zahynúť nám nedá.

Hor sa srdcia! — Spadly nám už
Otroctva refazy:
Žije právo, stojí zákon
I pravda víťazí.

V š e o b e c n é z b r o j e n i e .

Čudné časy žijeme. Všade je ticho a mocnosti predsa tak zimnične vystrojujú svoju zbranú moc, jako keby sme stáli na prahu nejakej obrovskej vojny. A toto chystanie sa je tým čudnejšie, keď práve má zasadnúť konferencia všetkých štátov európskych, aby rokovala o večnom pokoji alebo aspoň o zastavení ďalšieho zbrojenia.

Jako totiž známo, ruský cár lanského roku v októbri prekvapil celý svet tým, že predostrel európskym mocnostiam myšlienku, aby každý štát vyslal svojho zástupcu do spoločnej konferencie, na ktorej by sa mali zástupci radíť o zastavení terajšieho zbrojenia a vôbec o prostriedkoch, ktorými by sa dali zamedziť vojny. Obyvateľstvo celej Európy prijalo tento návrh s radosťou, lebo veď všetky národy snášajú fažké bremeno udrzovania armády, čo vyžaduje obrovské milliardy. Vlády európskych štátov tiež s radosťou prijaly túto myšlienku. Programm, poťažne predmety porady sú už ustálené a táto konferencia zasadne už v máji tohto roku v Haage, meste nizozemskom.

Programm tejto porady zahrňuje v sebe veľmi pekné otázky, ktorých zdarné riešenie prinieslo by ľarchy znášajúcemu obyvateľstvu veľmi veľkú poľahodu; nateraz ale nechceme sa s týmito otázkami zaoberať, lež chceme poukázať na to, čo v predvečer tejto konferencie robia ministri vojny jednotlivých štátov.

Ruský cár, prv než podal návrh o zastavení zbrojenia, mesiacom vopred vyassignoval zo štátnej pokladnice 92 millionov rublov na stavbu nových vojenských lodí a počet námorného mužstva jako i pechoty pozdvihol o niekoľko tisíc hláv. Keď bolo Rusko takto zabezpečené, predstúpil cár s návrhom všeobecného pokoja. Na toto sa však ostatné veľmoci nedivaly so založenými rukami. Rusko si v Asii, v Číne, vydobíja novú pôdu a to isté robí i Nemecko, Taliansko, Francúzsko a Anglicko a keď sa Rusko takto vojenskou silou zaopatřilo, nezostaly pozadu ani ostatné mocnosti.

Anglický minister vojny hneď predstúpil pred snem s návrhom, v ktorom žiada 30 millionov zlatých na stavbu nových lodí a päťtisíc hláv pre námorníctvo. Týmto žiadosťam Anglicko vyhovel a tak ročne vynakladá na svoju námornú moc obrovskú summu 280 millionov zlatých.

Nemecko tiež nezaostalo pozadu. Cisár Vilhelm II. povedal: «Pokoj je len vtedy istý, keď sa šabľa v ruke bliští» a žiadal od nemeckého snemu 167 millionov mariek na stavbu válečných lodí a keď tie snem odhlasoval, žiadal povýšenie počtu armády v pokoji o 18.000 hláv. Nových rekrútov snem odhlasoval, a tak nemecká armáda do roku 1903 bude čítať len v pokoji 495.000 hláv.

Francúzsko, ktoré by sa ešte vždy rado odplatí Nemecku za ten výprask, ktorý dostalo roku 1870/71 a ktoré hneď schytí zimnica, akonáhle Nemecko strngne zbraňou, rado by sa vyrovnalo Nemecku počtom vojska. Ale to už nejde. Francúzsky minister vojny povedal, že už viac vojakov nemôže postaviť do gliedy, lebo vo Francúzsku niet už viac zbrane schopných šuhajov; lež aby tento nedostatok zakryl, postaral sa o novú pušku, nad ktorú lepšej niet na celom svete a o nové kanóny. Francúzsko teda už viac ľudí ozbrojiť nemôže, lebo ich nemá a tak namiesto toho ustavične opatřuje svoju armádu novými puškami a kanónami a na udrzovanie armády tohto roku potrebuje už až 875 millionov frankov.

Taliansko, ktoré ačpráve sotva vie si dať rady s deficitom v štátnych rozpočtoch, tiež zbrojí. Minister vojny oznámil snemu potrebu nových reforiem pri vojsku a že každá reforma, nová puška, lepšie delo stojí peniaze, myslíme, že netreba dokazovať.

A v rade ozbrojujúcich sa štátov nezaostalo ani Turecko. Z rezervistov povolalo 118.000 chlapcov do zbrane a stotisíc pušiek poslalo do Macedonie, lebo tam nie sú veci v poriadku.

O tomto zbrojení Turecka dozvedel sa Alexander, kráľ malého Srbska a rozmožil tiež svoju pechotu.

A rakúsko-uhorská monarchia, — spýta sa pozorný čitateľ — tá čo robí? Na túto otázku nateraz hodnovernú odpoveď dať nevieme, ale tušíme, že i náš minister vojny predstúpi pred delegácie s novými žiadosťami pre vojsko. Rusko a Francúzsko, sú v spolku a zbroja, naša monarchia je v spolku s Nemeckom a Talianskom a tieto dva posledné štáty už obracajú veľké milióny na svoju armádu: z tohto sa dá tušiť, že i naša vojenská vláda bude žiadať povýšenie výdavkov na armádu, obzvlášť ale na námorníctvo, ktoré veru oproti námorníctvu iných štátov stojí na slabej nohe.

Nuž veru sú toto smutné predzvesti tej konferencie pokoja. Štáty sa teraz zabezpečia pozdvihnutím počtu vojakov na niekoľko rokov a na konferencii vyrieknu, že aspoň za desať rokov zbrojiť nebudú. Na túto dobu budú vopred zaplatené a potom, keď termín uplynie, budú zbrojiť zase.

Ej veru je ten pokoj drahý a človeku neraz napadne, aby raz už bola radšej vojna. Avšak keď hlbšie uvážime hrôzy vojny, množstvo preliatej krvi, a to, že i prípadná výhra vojny je štátu tiež na len škodu, teda radšej, pokým sa tým záujmy a auktorita štátu nenaštrbí, obetujeme peniaze ako by sme mali obetovať životy.

DOPISY.

Lubietová, dňa 21. marca 1899.

Mnohovážny Pán Redaktor!

Strašná udalosť podáva mi pero do ruky, aby som o tomto našom starom baňskom meste, teraz veľkej obci, ktorej história ďaleko do starých časov siaha, niekoľko slov sdellil.

Dňa 15. marca, keď jedenkaždý vlasteneckým duchom presiaknutý občan rozpomína sa na tie veľké časy, v ktorých naši starí otcovia za slobodu tak horlivo bojovali, údovia tunajšieho spolku „Magyar kör“ zvaného, tiež chceli niekoľko hodín venovať obnoveniu pamiatky týchto utešených časov. Cieľ tohto spolku, — jako to už aj z jeho mena vysvitá, — je ten, aby obyvatelia tejto obce mali príležitosť vzdelávať sa vo vlasteneckom duchu a tak premôcť potajomné účinkovanie niektorých, s terajšími pomerami nijako sa spriatelit' nevediacich buričov. Údom tohoto spolku stať sa môže jedenkaždý statočný a poriadny občan, a tak má príležitosť presvedčiť sa o tom, že cieľ spolku je čistý; má príležitosť presvedčiť sa aj o tom, že spolok tento len z obetivosti údov a jednodotlivých dobrodincov sa udržuje; že sa tam obecne

peniaze — jako to niektorí hlúpi ľudia tvrdia — netrovia. Pravda je, že obec túto miestnosť výlučne len pre spolok dala vystaviť, vidiac toho veľkú potrebu v takej obci, ktorej ročný príjem obnáša 30—40.000 zl., aby obec táto nielen hmotne ale aj duševne sa zmáhala. Spolok tento skoro bez všetkej cudzej podpory nadobudol si knižnicu, ktorej cena viac sto zlatých obnáša. Pod správou tohože spolku nachodí sa aj ľudová knižnica; z tejto každý obyvateľ dľa vôle knihy na čítanie zdarma môže dostať.

Keď som si toto všetko za povinnosť držal poznamenať, prosím za odpustenie, že som sa od vytknutého predmetu tak vzdialil.

Jako som vyššie spomenul, údovia tohoto spolku, medzi nimi viac vzdelanejších občanov, večer o 7. hodine pomaly sa schádzali, netušia, že o krátku chvíľu tam, kde teraz tak spokojne sedia, jedno s druhým besediajú, len holé múry budú stáť. — Predseda spolku vstupiac do siene, zkríknul: „Páni, zadná časť hostinca je v plameni!“ Každý si môže predstaviť, jako táto hrozná zvesť na prítomných účinkovala. Ozval sa strašný hlas trúby obňohasičov, tupý hlas zvonov, zavýjanie psov, revanie statku a strašný praskot náramnou rýchlosťou sa šíriaceho ohňa. Obyvatelia Lubietovej vždy vynikali svojou smelosťou pri ohni. No túto oddanosť — česť výnimkam — sme teraz darmo hľadali. A prečo? Našli sa hlúpi ľudia, ktorí kričali: „páni nás podpálili v kassíne; hľa, trest Boží pre maďarisáciu; neratujte tento rad, tu páni bývajú; páni sa zabávajú v kassíne, trovia obecne peniaze a chudobu šklbú.“ Samo sebou sa rozumie, že po takýchto hlúpych poznámkach pri haseňí tú najväčšiu ľahostajnosť preukazovali.

Pozrime tedy ako sa v Lubietovej chudoba šklbe. Cirkevnú daň neplatia, ponevác cirkev každý rok z obecnej pokladnice 2000-zlatovú podporu dostáva, vedľa pomeru duší dostáva tiež i rim. kat. cirkev istú summu. Ev. cirkev má si obnoviť kostol, z tejto príčiny konvent uzavrel pred šiestimi rokmi, aby sa na zaokrytie týchto výdavkov na každý manželský pár 1 zl. cirkevnej dane vyhodilo. Horliví cirkevníci platili, mnohí ale ostali v dlžobe. Cirkev prinútená bola obrátiť sa o podporu k obci; žiadosť jej sa splnila, ponevác obec k zaokrytiu týchto výdavkov s 12000 zlatovou pomocou prispela, prečo rim. kat. cirkev vedľa pomeru duší na obnovenie veže a menšiu reparáciu kostola tiež 4000 zl. obdržala. — Obyvatelia Lubietovej obecni a stoličný príražok neplatia, ohrevné drevo dostanú darmo, ešte len aj tých 15 krov, ktoré sa od každého školopovinného dieťaťa platia, obecni kassa dá. Zárobku majú ľudia na všetky strany. Tu je huta, parná píla, železná baňa, furmanka dreva, v susednej Brezovej a v Hronci železodielňa. Pýtam sa teraz ctených čitateľov, kde sa nachodia týmto podobné pomery? Jaký základ má táto nespokojnosť? Čože majú povedať potom také obce, ktorých obyvatelia výlučne z toho žijú, čo im Pán Boh na ich zemičkách požehná a pri tom všetkom ešte hore spomenuté výdavky s haliermi vyrobenými skrže ich mozole zaokryť

musia? A práve na toho, ktorého jedinkou chybou je len to, že každý halier sedemdesiatšedem ráz obráti v ruke, kým ho vydá z obecnej pokladnice, sypali sa tie najväčšie grobianstva z neumytých úst. Tento muž je Ferdinand Lehotzky, zaslúžilý rychtár obce Ľubietová; tomuto zo srdca prajeme, aby mu Otec nebeský poprial dostatočnej sily duševnej, aby všetky tieto tak nezaslúžené urážky mohol preniesť a aby aj naďalej, tak jako dosiaľ, pracovať mohol na blahu a dobrobyte našej obci.

Proti tým, ktorí takéto poznámky robili a tak ľud búrili aj základné hasenie ohňa zamedzili, prisne sa vyšetruje.

Škoda obnáša asi 15.000 zl. Z hostinca väčšia čiastka, kde sa aj veľká dvorana, taktiež aj sieň spolku nachádzala, shorela; z týchto miestností, ktoré tak boli zariadené, že aj vyšším požiadavkám zodpovedaly, teraz len holé, začadené múry trčia, pretože poval následkom nedostatočného násypu celkom prehorela.

Príčina ohňa sa nevie. Jedni spomínajú nepozornosť sluhov, iní že to bezbožná ruka zapríčinila, no a hlúpi zase tvrdia, že sa to všetko pre Kossuthovské (!) jubiléum stalo. Týchto by pravda ani sám Menenius Agrippa nepresvedčil, že sa mýlia.

Bože, prispej pomocou tým, ktorí toľkú škodu utrpeli a uveď svornosť medzi nás, aby sme si v takomto hroznom okamžení ochotne jeden druhému pomáhali.

Zostávam s úctou

L. u. . l

Orava, dňa. 25. marca 1899.

Mnohovážny Pán Redaktor!

Keď v našom milom týždenníku novú vládu z našej stolice ešte nikto nepozdravil, nemôžem to mlčaním pomínúť ja, ktorý som bol telom-dušou vždy liberál a ním aj budem; bárs jazykom slovenským, ale srdcom a citom čisto a verne vlasteneckým, a z hĺbky srdca v mene čitateľov našej stolice pozdravujem vládu a prajem jej, aby k podnikom pred seba vzatým dal jej Pán Boh sily, aby tiež k prospechu našej drahej vlasti a k dobru nám všetkým uskutočnila. S úplnou dôverou úfame, že jako predošlé vlády, tak aj táto v duchu opravdu liberálnom spravovať bude naše záležitosti; veď výtečnou zárukou, že tak bude, je nám minulosť týchto zaslúžených veľkých mužov.

Bol som čítal za oného času v tomto týždenníku, že strany vymenovania farára do Bzin, minister kultu požiadaval bol zpravu potahujúcu sa na jedného staršieho farára; osoby neboly pomenované, ale sme hneď ubádlili ich mená, a teraz už uspokojene to sdeľujem, že podžupanom odporúčaný J. Bajáček farár z Pucova už je vymenovaný na Bziny za farára a faru už aj zaujal. Nech žije v dobrom zdraví dlhé roky na Bzinách!

Dňa 15. marca slávila sa pamiatka boja za slobodu v Dolnom Kubine. Slávnosť sriadil učiteľský sbor štátnych škôl dolno-kubínskych a kr. škôldozorca držal slávnosti primeranú výtečnú reč. Sieň bola poslucháč-

stvom prepĺnená, a v nadšenom duchu počúval každý túto krásnu slávnostnú dikeiu.

Keď pripomínam túto reč kráľ. škôldozorcom vydržiavanú, musím aj to verejnosti sdeliť, že jak neunavne pracuje tento škôldozorca na rozkvet našich škôl. Pracuje na tom, aby tie obce, ktoré nie sú vstave diplomovaných učiteľov platiť, so štátnou pomocou riadnymi učiteľmi zaplnily stanice. V tomto ohľade docielil už veľký výsledok. Tak na pr. Lipnica hlása stanice pre siedmych učiteľov s platom štyristo zlatých; Vasilovo, Tapešovo, Lokca atď. všetko so štátnou pomocou hľadajú diplomovaných učiteľov. Mnohé obce, jako Bobrov, Zázrivá, Nižnia, Zubrohlava, Jablonka a iné dokončili vyjednávania so škôldozorcom straniva zoštátnenia škôl. Bobrov už 1. januárom b. r. bude mať štátnu školu s dvoma učiteľmi a štátnu detskú opatrovňu. Päťročné učiteľské podvýšky vyprostredkoval od štátu pre mnohé obce; účinkuje mnoho na zvýšení osvety a má veľké zásluhy.

Dňom sv. Jozefa nastúpila u nás nová zima; spadol sneh a mrazy sú také, jakých málo bolo cez zimu. Pred Jozefom už mnoho aj orali a siali ľudia, po Jozefe ale pluh a brána odpočívajú a gazdovia sa oddali zimným zamestnaniam.

V Párnici medzi deťmi vypuknul šarlach, aj školu zavreli a v jeden deň šesť malých mrtvol pochovávali.

S úctou

Furman.

Sebechleby, hontianska stolica.

Vysokocetná Redakcia!

S Božou pomocou dožili sme slávne veľkonočné sviatky, ktoré nás všetkých upovedomujú o tom, koľké muky a bofasti podstúpil pre nás náš Vykúpiťel Pán Ježiš Kristus.

Tohoročnú slabú zimu sme prekročili, po Veľkej noci už myslíme na jarné a letné práce. Jarné sejby sme už skončili, jačmene, ovse sme posiali, taktiež aj ľadník a ľadelinové semeno pri veľmi dobrých, teplých časoch. Keď sa oračky dobre robily, úfame v milosť Božiu, že budeme mať aj dobrú úrodu; staré porekadlo je: marcový prach na ceste, hodnejší nad striebro, zlato, teraz ho veru máme.

V 2. čísle nášho „Opravdového Kresťana“ bol spomenutý nový organ do nášho kostola. Organ sa už objednal za 2000 zl. Na porade sa uzavrelo, že polovica summy sa naskladá od duší. Dľa farského výkazu v našom mestečku nachodí sa okolo 860 duší, od každej duše sa bude platiť 1 zlatka, druhá polovica summy zakryje sa dodatkom od gruntovných porcií. Organ má byť už do 1. júla hotový.

K okrase nášho kostola jedna nábožná vdova, pani Hoffmanová rodená Terezia Kempal umienila si dať zhotoviť na vlastné útraty jeden kamenný kríž; ten kríž je už hotový, vystavený na peknom mieste pri kostole, je 5 metrov vysoký, malovka ešte nenie hotová, o po-

sviacke ešte nič nevieme. Spomenutej vdove za ten šľachetný skutok nech Otec nebeský odplatí.

Spomenuté boly aj bane na kamenné uhlie, ešte posavád je s nimi ticho. Od vysokého ministeriuma že už majú povolené, len sa do roboty ešte nechytajú, nedávno boli to páni zase prezerat.

Môj pár riadkový dopis zatváram s tým, že spolu všetkým cteným pánom čitateľom nášho milovaného časopisu viňujem šťastlivé sviatky, zdravia a Božské požehnanie, lebo nám už pomaly prichádzajú ťažšie letné práce, pri ktorých nám je potrebné dobré zdravie.

S Bohom

Dobre prajúci.

Len za groš, susedko!

— Susedko, či idete zajtra na trh? — spýtala sa Škrabulička svojho súseda.

— Idem susedka, idem! — odpovedal tento.

— Ach prosím vás, urobte mi k vôli. Viete, že zajtra máme krštenie, a tu by som rada mať aspoň pre kmotrov lepšej pálenky. Buďte tak dobrý a doneste mi z mesta do súdočka tej dobrej pálenky od Kubka.

— A prečo by som vám nedoniesol? Vďačne! Len si pošlite súdoček a peniaze.

I stalo sa. Sused Mišo šiel do mesta, a keď pokonal svoje záležitosti, nezabudol ani na pálenku. Pri naplnení súdočka pamätal ale i na seba. Občerstvil a potúžil sa. V dobrej vôli ponáhal sa teraz domov, pravda aj s plným súdočkom, ktorý niesol na rukách a ako malé dieťaťko pritísnul ho k svojmu rozťúženému srdcu. Cestou dohonil ho sused Ondrej. Zaradovali sa obidvaja, že im bude takto dvom veselšie. Pustili sa do rozhovoru. Cesta im ubiehala veselo a chytré, trebárs aj slniečko páliło a svoje horúce paprsky opieralo o vyschnutú zem.

— Ej, susedko! — hovorí sused Mišo — ale praží to slniečko! Len čo to bude? Tri týždne tomu, čo nepadla ani kvapka s neba! Po sene je už fuč! A po statku tiež! Zase ho odpredaj dopoly darmo! A na jar kupuj drahý! Ej, ej! Veď to ani stari Ľudia nepamätajú takúto suchotu. Už i tie studničky vyschly! Nemáš sa ani kde občerstviť. A teraz by sa ono zišlo! Keby aspoň ten Jakubko bol na blízku s jeho dobrou pálenkou.

— Jakubko? Veď je ten veru nablízku!

— Čo hovoríte susedko? Nuž a kde?

— Laľa, veď ho mám tu na rukách!

— Ale naozaj? Nuž je to od Jakubka? Ej, ej! — a sused Ondrej mlasknul jazykom. — Nuž a komu že to nesiete? Sebe?

— Ach, veru nie! Mojej susede Škrabuliakovic to nesiem, lebo zajtra má byť u nich krštenie.

— Tak, tak! Hm, hm! A ono by sa nám zišlo, aspoň po raze glnúť! Jazyk mi už drevenie, ústa mám suché, gamby mi horia! Susedko aspoň jeden glg dajte z toho súdočka!

— Nemôžem, susedko, nemožno mi.

— A prečo nie?

— Nuž keď je nie moja!

— Pre jeden lebo dva glgy...

— Poznajú susedko, poznajú!

— Dolejeme vodou!

— Klamať je brieť!

— Nuž a či vy necítite smäd?

— Horkýže nie! Cítim susedko, cítim!

— Ale nie tak, ako ja, lebo ja mám suchší a smädnejší jazyk, jako vy.

Sused Mišo nemal na to odpovede. Idú spolu len ďalej. A slnce, ako by svoj celý hnev chcelo na nich vyliat, len svieta a praží a sosiela svoje ohnivé lúče na ich rozpálené telá. Oj, sú to muky! Z vonku páľ, z dnuky smäd? A nikde ani stromčeka ani najmenšieho chládka! Všade len pustá rovina bez známky života! I tá biedna trávička už zvädla a vyschla, a o občerstvujúcom prameni ani chýru ani slychu!

— Fuj, ale je to spara! — začína zase sused Ondrej. Zosníme svoj zamastený klobúk a rukávom košeľe stiera si pot s čela. — Počujte, susedko, tu v opasku mám ešte jeden groš, ostatný neboráčik, ale vďačne ho dám za jeden glg! To je do nesnesenia!

Sused Mišo len kráča ďalej. Trpelivo snáša svoj osud, no ale na jeho tvári poznať, že by on tiež radšej sedel dakde pod tienistým stromom alebo u Jakubka, ako pražiť sa na páľivom slnci. Krupáje potu! ako broky stekajú mu dolu tvárou a brázda zaprášený súdok, ktorý leží opretý na širokom opasku. Aj on sa neraz zmraší a glgá preziera pozostatky sln, aby nimi ovlažil svoje vyschnuté hrdlo.

— No, už ďalej nevydržím! — vykrične Ondrej chrapľavo. — Sused, tu máte! Berte ten groš a dajte mi glnúť z toho súdočka! No a keď by aj poznala, povedzte jej, že som to ja odpil. Veď sa ja s ňou vyrovnám! Len za groš susedko! No dáte, či nie?

— Dobre teda, nedbám! Sem ten groš! Ale to vám poviedam, že len jeden glg! Len jeden jediný, i to nie z tých najväčších! Len sem skorej s tým súdkom!

— Z ruky do ruky! Tak! Ale keď poviem dosť, vtedy dosť! No, pite! Dosť! Tak!

— Jaj, — mlaskne sused Ondrej. — Ani malvázia! No nate súdok nazpät!

— Oj, nie tak! Teraz si ho neste vy! Zanešte ho susede Škrabuliakovic, a čo z toho bude nasledovať, to poneste sami!

— Dobre, dobre susedko! Veď keď už tak chcete nedbám! Ej, ale je len dobrá tá pálenička od toho Kubka! Prečo to u nás v krčme takúto nepredávajú? Túto zacítiš vo všetkých údoch! A u nás? Bouprisám voda je tuhšia ako naša pálenka. Ale ste mi pomohli, susedko! Veď som vám už nemohol ani kráčať. A teraz? Hľa, ako vám stúpam, ani jeleň. Čo to neporobí tá pačmaga! A to vykonal len jeden glg, no a keby som si bol glnul dva-tri razy? Potom by som už kráčať ani dvadsaťročný šuhaj! Ale prečo že by si nemohol ešte glnúť? Súdoček je pri mne, mám ho sám zaniest, a keď ma už má suseda vyhrešiť pre jeden glg, nech že

ma vybreší aj pre dva! Či visieť za jedno rebro, a či za dvoje! Ej, ale si najprv zavinšujem, ako to robí náš pán rychtár. Teda: špiritus, borovička, v tebe vody len trošička, ja za teba dávam nikel, zlato a ty ma vedieš, kde je blato. Marš do áreštu! — Súsed Ondrej si teraz prihnul dobre, a blažene mlaskal, že len tak plieskalo.

No, ale mali ste vidieť Miša. Ten vám len hľadel a hľadel. Nechcel vlastným očiam veriť že je tomu tak. Na jeho tvári zračilo sa zadivenie, ale i závišť. Razom mu bolo vlhko v ústach. — Má pravdu! — myslel si Mišo. — Keď chybí jeden glg, môže chybeť i druhý. Za dva glgy ho kmotra práve tak vybreší, ako za jeden. Nuž ale kde chybujú dva, tam môže chybovať i tretí! Prečo by si aj ja neglgnul.

Súsed Ondrej pobadal, čo sa v Mišovi deje, ale nehovoril nič, len kedy-tedy flochnul na neho a súdok priložil k ústam. No Mišovi nebolo viac treba! Veď pri každom súsedovom glgu pocítil v svojom hrdle nevýslovnú páľ. Konečne mu už nebolo možno vydržať a preriekol k Ondrejovi;

— Súsedko a nenie vám ťažký ten súdoček?

— A prečo sa to sputujete?

— Nuž poniesol by som vám ho trošku.

— A glgnúť si pri tom, však?!

— Ach, nuž . . .

— Aha, už vás tiež opeká na jazyku! Ale darmo je, len vy trpte! Nechcem aby vás suseda Škrabuliakovie vyhrešila!

— Veď už keď má hrešiť, nech nás hreší obúch! Dvaja to ľahšie prenesieme ako jeden.

— Aha, už začínate inakšie hvizdať! Ale mňa nedostanete! Kúpte si susedko za groš, ako som si ja kúpil. Veď viete, že ja za darmo nepijem. Jeden glg za groš, lacnejšie nie!

— No veď keď už tak musí byť, nuž nedbám. Tu máte groš a súdok sem!

— Počkajte, ešte sa ja najprv potúžim! Tak. A teraz z ruky do ruky.

Mišo oddal groš a prijal súdok. Ach, s akým blaženým pocitom pritiahol ho ku svojim ústam, a súkal tú vlahu do svojho vyschnutého gágora. Keď sa už hodne napil, oddával súdok Ondrejovi, ale tento riekol:

— Len si ho zadržte susedko. Vám ho oddala suseda Škrabuliakovie, vy jej ho musíte oddať nazpät. Čo ste si navarili, to si zedzte. S Bohom! — Ondrej sa teraz pobral vopred a onedlho za veľkým vrškom zmiznul.

Mišo za chvíľu len zadiveno hľadel za ním, konečne sa ale zпамätal a glgnúť si ešte zo súdka, ponáhľal sa za susedom. Ale onedlho, či od stáfa, či od čoho nohy sa začaly pod ním klátiť, hlava mu bola vždy ťažšia a telo oslablo. Tackal sa on ešte kúsok, konečne ale zmorený sadnul si za čertovu kiahnicu.

— Nuž, keď ho nechceš vziať, — zamrmlal ešte Mišo, — veď ho ja zanesiem. Ja sa susedy nebojím, ale si ešte raz prihnem z neho. Podvihnul súdok, ale ho už nemohol k ústam pritiahnuť. Hlava mu odkvecla na

zem, sily ho opustily, ruky vypustily súdok, ktorý sa skotúlal s vršku na farské zeme. Mišo len na druhý deň prišiel domov, ale bez súdka a bez pálenky. Nastala trma-yrma a milý Mišo musel zaplatiť nielen za pálenku ale aj za súdok.

No ale táto udalosť mala predsa dobrý následok. Keď Mišo musel zaplatiť pálené a súdok, pred seba si vzal, že nikdy viac nebude piť pálené. A slovu statočne dostal, do dnes sa nedotknul tej besnice.

BESEDNICA.

Návrat.

— Napísal: Hámor. —

— A teraz, keď sa navrátime domov ku svojej rodinke, — hovoril správca trestnice ku prepustenému väzňovi — započnite nový, lepší život. Pozemský trest za váš zločin týmto je skončený, aby ale i duša vaša bola spokojná, musíte sa smieriť s Bohom jehož dobrota je nekonečná. On dal svetu svojho jediného Syna, aby zomrel za naše hriechy, vykúpil nás a vy práve v deň slávností na pamiatku tejto nekonečnej lásky Všemohúceho prijdete domov oslobodený zpod trestu svetského. Urobte si teda sľub a polepšite svoj život, aby vám bol Boh milostivý. A teraz choďte si s Bohom!

Väzeň so slzami v očiach ďakoval za laskavosť a napomenutie správcovi a rozrušený myšlienkou že je slobodný, opustil šedé múry ťažkého väzenia.

Prv čo mu tanulo na mysl, bola jeho manželka, jeho dve dietky, chlapec. Jedon, ktorý sa práve mesiacom po jeho uväznení narodil a ktorého ešte ani nevidel a druhý, ktorý bol práve vtedy päťročný. Či ho pozná jeho syn, či ho prijme jeho manželka, ktorú uvrhol do takej hanby, do takeho zármutku, že za dlhé časy neopovážila sa vyjsť ani na ulicu obávajúc sa, že si budú za ňou pošuškávať: Hľa, muža má vo väzení.

A vyslobodený väzeň ani nevie, jako spáchal ten brozný skutok, za ktorý bol tak ťažko potrestaný. V jeho mysli predstavila sa mu opäť jeho roľa, na ktorej ho to nešťastie stihlo. Stalo sa to pre jednu mizernú brázdú. Vyšiel, bolo to z jari, na pole a jeho sused pri oraní pod jarinu zabočil volákosí pluhom do jeho peknej zelenej oziminy. Vyhodil mu to na oči. Nastala zrada. Strcali sa a ani nevie ako, udrel suseda a ten klesol k zemi. Sklonil sa k nemu, preberal ho, ten však nedával znak života; bol by vdýchol do neho svoju dušu — marne, sused sa nehnul. Čo sa stalo ďalej, — s istotou nevie, len marí sa v mysli, že prišiel slúžny, žandári, dali mu reťaz na hriechne ruky, voz, na ktorý naložili suseda a veľký zástup ľudu, ktorý volal: Oko za oko a zub za zub!

Videl, že ho žandári zastali pred rozľúteným ľudom a on rád by bol zvolal: Pomste sa na mne! — ale slová zaviazly mu v krku. V zástupe uzrel letmo i tvár svojej

manželky. Ale jaká to bola prestrašená tvár. Bľadá na smrť, výraz i boľu i opovrhnutia tkvel jej na čele a on by sa rád bol pred ňou ospravedlniť, že nevie ako sa to všetko stalo. Ale jej viac neuzeľ.

Prišiel pred súd. Odsúdili ho na desať rokov a vo väznici nastaly trápne dni pokuty za jeho briešny skutok. Ale dúfal v Boha, že prestojí ťažký trest a že ešte raz uzre svoju malú rodinku. Ľutoval z hĺbin duše svoj hriech a duchovný väzenia dával mu pekné svedectvá o jeho mravnosti. V ťažkej väzenskej práci neustával, dobre sa choval a keď uplynulo sedem rokov jeho ťažkého trestania odporučil ho správca, aby bol pustený na podmienenú slobodu.

Teraz je na slobode, po ktorej tak dávno túžil. Keď vyšiel z väzenia na ulicu, opanovala ho bázeň, bál sa pozrieť do očí ľuďom okolo idúcim. Nevedel skoro ani kroka urobiť. Cítil sa v slobode jako vták, ktorému odstihli krídla. Konečne došiel na železničnú stanicu a z možofne vyrobených šesťdesiat zlatých, ktoré mu správca trestnice vyplatil ako zvyšok za jeho prácu konanú vo väzení, vymenil si lístok na tretiu triedu. Vlak skoro prišiel, ale tá krátka doba, cez ktorú čakal na vlak, zdala sa mu byť večnosťou. Len rýchle preč odtiaľto! — znelo mu v duši a pohľad svoj upieral do zeme, aby sa jeho zrak nestretol s tými ľuďmi mesta, ktorí už toľko väzňov videli odchádzať z tejto malej železničnej stanice.

Na vlaku sadnúť do jedného kúta vo vozni v mysli predstavila sa mu zas jeho manželka, jeho teraz už 12ročný chlapec a ten, Bože, ktorého ešte ani neuzeľ, bude už skoro sedemročný. Srdce sa v ňom silne otriaslo. Objala ho úzkosť. Jako ho prijme jeho manželka? A či ho vôbec prijme? Jeho — väzňa, trestanca, ktorý uvalil celú rodinu do hanby. Pretrel si možofvitou dlaňou čelo, aby odohnal chmúrne myšlienky, že sa stane vyvrheľom celej svojej rodiny, celého mestečka, celého sveta.

Vyzrel cez okno a jeho zraku objavily sa známe kraje. Vlak dochádzal k jeho obci a blížiaci sa večer prichádzal mu vhod ku vstúpeniu do mesta. Aspoň ho tak hneď nepoznajú. Vtlačil si klobúk do čela a rýchle vystúpiať s vlaku uberal sa hore ulicou vyhľadať dom svojej manželky. Na uliciach sotva bolo vidno človeka, všetko už odišlo ku kostolu na námestí ku pobožným slávnostiam Vzkriesenia. Prijdúť k potoku zamieril v ľavo do uličky pod hradom.

*

Zástupy ľudí sviatočne odených stoja na námestí. Je ich plné námestie. Medzi nimi sa skvejú vojaci miestnej stotiny s čakovami a čistými sviatočnými kabáty. Mnoho žien i mužských stojí vo sviatočnom rúchu. Na jednej strane je dav ľudu hustejší a tvorí špalier. Tým špalierom prechádza zvolna drobným krokom sprievod školských detí. Vopred kráča mladý učiteľ s obnaženou hlavou, držiac v jednej ruke klobúk a venček. Chlapci majú v rúkách spevníčky a venčeky. Idú ticho, len tu i tam vidieť tvár šibalskú, z ktorej bliskavým okom pre-

zerajú neposedné nápady. Matky v zástupoch ukazujú si medzi nimi svojich synáčkov.

„Vidíš, tamhľa je Karol,“ ukazuje žena v čiernych šatoch.

„Kde maminka? Ukáž!“ pýta sa zvedave chlapček stojaci pri nej.

Malý šesťročný chlapček derie sa do popredia, aby videl svojho brata, žiaka. Mal sám tiež už byť v tomto sprievode, ale dlhšia nemoc na začiatku školského roku prinútila matku, že ho ešte do školy neposlala.

„A kdeže je Karol?“

Karol chodil už do mešťanskej školy. Študenti polgárky nešli v sprievode, ale tvorili špalier na inej strane námestia.

„Karol je tamto. Poď Jožko, podívame sa na neho.“

A čierne odená žena viedla pekného chlapčeka, odeného tiež čierne, na druhú stranu. Dlhý prievod ani tam nebol ešte u konca. Matka s chlapcom predierala sa zase ku predu a podarilo sa jej pomocou niektorých známych, ktorí ochotne ustúpili, že sa dostala so svojim chlapčekom do predného radu. Rozhľadela sa.

„Vidíš, tamhľa je.“

Stál tam v zástupe žiakov štihlý chlapec peknej pleti, miernych čistých očí, vo vkusnom čiernom obleku. Jožko naň usmievave pohliadnul. Karol spatril ho, pozdvihol smiešne obočie a vyvalil žartovné oči; ale len na chvíľku. Hneď zase nabudla tvár jeho tichého, vážneho rázu.

Jožko niedlho sa naň díval. Zrak jeho upútala iná postava. Na blízku Karola asi v druhom alebo v treťom rade za študentami stál človek odený v hrubé súkenné šaty a zvedave, ale ostýchave hľadel okolo seba. Bol to náš väzeň, ktorý nenajdúc nikoho doma, složil svoj baťožek u dverí a pospiechal na námestie, kde práve z kostola pohýnala sa processia osláviť vzkriesenie Pána.

Uzrel mnoho známych, ale neuzeľ svojich. Jeho manželka s malým Jožkom tlačila sa cez zástup ku Karolkovi, aby po processii mohla ísť spolu so svojimi dieťkami domov. Bola mu už za chrbtom keď malý Jožko zvolal:

„Karolko!“

Karol stojaci v rade obzrel sa nazad vrhnúc usmievavý pohľad na svojho bračeka. Väzňom zatriaslo. Poznol svojho syna. Ale ktorý chlapček oslovil ho? Kde je ten jeho druhý synček, ktorého ešte nevidel? Ohliadol sa splašene, ale v pološere už nemohol lepšie nazrieť do tvár detí, stojacich so svojimi matkami okolo neho.

Za hlaholu zvonov a nábožného spevu tiahne processia. Pod baldachínom kráča staručký kňaz s velebnou sviatosťou v ruke. Zástupy kľakajú a duchovný rozdáva požehnanie. S ostatnými kľakol i náš väzeň a pod požehnaním bijúc sa v prsá lká: Bože, odpusť mne hriešnemu. Prievod pohýna sa ďalej, ľudia vstávajú, ale on ešte vždy kľací v nábožnom ľutovaní svojho hriechu.

Hlboké vzdychnutie ulavilo mu na duši. Pomaly vstal a ohliadnuc sa uzrel svoju manželku s malým chlapčekom. Oba zostali ako z kamenelí. Väzeň konečne pre-

mohol svoje vzrušenie a pristúpil k svojej žene. Pohliadli na seba a bez slova padli si do náručia.

Shromaždený zástup sa obliadol na tento neočakávaný výjav. Každý bol hneď na číslom, že sa väzeň navrátil. So zvedavosťou pozerali na neho a na tvárach niektorých objavil sa odpor naproti trestancovi. Keď však pri najbližšom pozdvíhaní velebnej sviatosti zástup pokľakol a trestanec s horlivou nábožnosťou, s výrazom pokoja na tvári trasúcim ale slyšateľným hlasom vrúce prosil: Bože buď milostivý mne hriešnemu, i zatvrdili občania pocítili v srdci sústrasť naproti nešťastníkovi.

Po pobožnosťach kráčať vyslobodený väzeň domov už so svojou rodinkou. V malom domku pod hradom zavládla úprimná radosť. V deň Vzkriesenia smierení manželka spolu tešili sa zo svojich dietok a chlapeci, ktorí ešte ani tušenia nemali, kde bol tak dlho ich otecko, s detinskou láskou vinuli sa k nemu.

V prvý sviatok veľkonočný šiel Rimanský už so svojou rodinou do kostola. Prv však než by bol vstúpil do chrámu zašiel ku kňazovi a tam všetky svoje peniaze, ktoré si doniesol za svoju väzeňskú prácu, složil do rúk kňazových, aby za tie kúpil pre chrám nový obraz Vzkriesenia. Starušký duchovný prijal obeť a posilňoval Rimanského, aby dôveroval v dobrotivosť Božiu, lebo len tak dôjde odpustenia svojho hriechu a tešil sa, že človek ktorého náruživosť vrhla do nešťastia, bude ešte dobrým členom cirkve.

A keď duchovný otec po službách Božích s kancela oznámil obeť Rimanského, spoluobčania vyjdú z chrámu podávali priateľskú pravicu Rimanskému, prijímajúc ho opäť za svojho priateľa.

Vyzvanie k predplateniu!

S pomocou Božou šťastlivo sme prežili prvú štvrt bežiaceho roku. Túto príležitosť použijeme k tomu, aby sme po prvé tých ctených predplatiteľov, ktorým predplatok koncom tohoto mesiaca sijde, poprosili o čím rýchlejšie obnovenie tohože, za druhé ale aby sme poprosili všetkých priateľov, aby časopis náš čím mohutnejšie rozširovali.

Začiatkom bežiaceho roku sme časopis náš značne zväčšili, tak že je obsah jeho teraz už tak rozmanitý a bohatý, jako obsah žiadneho iného slovenského časopisu. Uznať musíme, že nás ct. obecnosť poctila dôverou svojou, lebo sa hŕne pod naše zástavy. Dosiaľ sme ale nie spokojní s počtom čitateľov našich. Jako v stredoveku jeden francúzsky kráľ na tom nájstojil, aby pod jeho panovaním každá rodina mala v nedeľu kura na obed, tak aj my to chceme, aby časopis náš nachádzal sa v nedeľu na stole každej slovenskej rodiny. A preto prosíme priateľov svojich, aby neustávali v rozširovaní «Opravdového Krešťana.»

Programm náš zostane ten samý, za ktorý sme aj dosiaľ bojovali.

Jako dosiaľ, tak aj na ďalej úlohou našou bude dobrý ľud náš slovenský osvietiť a vystríhať, aby neveril tým mnohým novým priateľom, ktorí neprestajne dňom a nocou hlásali, jak veľmi sa starajú o náš slovenský ľud.

Tito noví priatelia sú «ľudári.» Falošnosť ich sme odhalili, jasne sme dokázali, že ačkoľvek už viac desaťročia žili medzi slovenským ľudom, nikdy sa nehlásili k nemu, nikdy ani len krížom slamy zaň nepreložili. Iba teraz odrazu sa stali takými veľkými priateľmi ľudu asíce preto, **lebo to požaduje ich vlastný záujem.** Kto sa iba vtedy hlási k ľudu, keď to vyžaduje jeho osobný záujem, jeho osobný zisk, **ten nenie, nebol a nikdy ani nebude úprimným priateľom ľudu.**

Úlohou našou je ďalej chrániť náš, vždy vlastenecky smýšľajúci ľud pred panslávskymi agitáciami. Panslávski agitátori rozsievajú semeno nenávisti v našom dobrom ľude oproti bratom Maďarom, s ktorými žijeme už od tisíc rokov bez toho, aby kedy bola povstala medzi nami nejaká nesvornosť. My sme užívali svoj materinský jazyk slobodne tisíc liet a užívame ho aj teraz. Nik nám ho nebral a nik nám ho ani neberie. Lúbili sme vlast našu a lúbime ju aj teraz a lúbiť ju aj budeme. Nikdy sme nehľadali za hranicami bratov, ani ich nehľadáme, ani ich hľadať nebudeme. Bratmi sú nám Maďari, s tými žijeme a žiť budeme. **My sme boli vždy dobrí Uhria, nimi sme a nimi aj zostaneme.** Bojovali sme vždy za vlasť našu drahú, krv svoju sme cedili za celistvosť jej, za zveladovanie jej. Rovné práva s bratmi Maďarmi a s inými vo vlasti žijúcimi národnosťami sme požívali vždy a ich aj požívame.

Bojujeme oduševnene proti zavádzaniam aj panslávskych agitátorov, ktorí sa usilujú zo srdca našich vybiť horúcu lásku k našej milej uhorskej vlasti.

Úfame sa, že ct. obecnosť jako dosiaľ, tak aj naďalej poctí oás *svojou dôverou a horlivo bude rozširovať náš časopis.*

Časopis náš **stojí ročne len 2 zl.**
na pol roka 1 zl.
na štvrt roka — **50 krov.**

Kto sosbiera 5 predplatiteľ'ov, dostane časopis náš zdarma.

Dopisovatelia dostanú **tiež zdarma** časopis náš.

Predplatitelia «Slovenských Novín» dostanú časopis náš za **pol ceny.**

Vlastenecký smer a zásady, ktoré zastávame, zaslúžia všestrannú podporu.

CHÝRNÍK.

Všetkým našim ct. čitateľom a priateľom prajeme šťastlivé veľkonočné sviatky.

Smrť. Barón Ján Radvánszky, hlavný župan zvolenskej stolice zomrel neočakávane v Budapešti v 45. roku svojho života. Chýr o neočakávanej smrti baróna Radvánszkeho zaiste vzbudí vo zvolenskej stolici smutné prekvapenie, lebo fõiispán len pred pár dňami cele zdravý opustil svoje sídlo v Radvani. Barón Radvánszky minulého týždňa cele zdravý i so svojou manželkou a dieťkami prišiel do Budapešte, kde sa ubytoval vo vlastnom dome na Úllõjskej ceste. Deti fõiispána na ceste prechladli a dostaly osýpky. Rodičia verne ošetrovali svoje dieťky ale nebezpečné osýpky pritiahli si i otec i matka. Fõiispána ošetrovali lekári v izbe na prízemí a barónku s dieťkami v chýzach na poschodí. Všetci dostali tuhú zimnicu, barónka zachvatila silnú horúčka, ku čomu pripojila sa dňa 27. t. m. porážka srdca, ktorá vyhasila život práve v najlepšom veku nachodiaceho sa fõiispána. Barónka Radvánszka s deťmi zimnicou morená leží na prvom poschodí a lekári vzhľadom na ich nebezpečnú chorobu zatajili pred nimi odumretie manžela a otca. Mrtvolu fõiispána dňa 28. t. m. požehnal ev. kňaz, ale cirkevné obrady vo veľkej tichosti, ba tajnosti musely byť vybavené, aby ťažko nemocná barónka, ktorá ani netuší že jej manžel zomrel, nezvedela smutnú skutočnosť. Mrtvola bola v kovovej rakve zaslaná do Radvane, kde zemské pozostatky fõiispána uložili do rodinnej brobky, kdežto s horúčkou zápasiaca barónka myslí, že jej manžel už čoskoro bude ju a dieťky ošetrovať...

Zdravotný stav sv. otca. Zdravotný stav sv. otca pápeža Leva XIII. nenie uspokojujúci. Rana po operácii sa ešte nezahojila, sv. otec je ešte vždy náramne slabý, nejie a nemôže spať. Prijíma síce osoby, ale i v ten čas nútený je ležať na pohovke. Hovorí sa, že sv. otec počína tratiť už svoje duševné sily. V Ríme každý len o pápežovi rozpráva a kardináli obávajú sa o život sv. otca.

Chorý arciknieža. Stav arcikniežata Ernesta, ktorý leží chorý na pľúca v Arco, sa zhoršil. Arciknieža nemôže jesť ani spať a veľmi sa potí, ale pri tom všetkom už ľahšie dýcha a len jeho veľká slabosť znepokojuje lekárov.

Desider Szilágyi čestným mešťanom Levíc. Zastupiteľstvo mesta Levíc na svojom valnom shromáždení kraj. vyslanca Desidera Szilágyiho s veľkým oduševnením zvolilo za čestného mešťana Levíc. Diplom čestného mešťanstva oddá Szilágyimu väčšia deputácia.

Arciknieža Franc Ferdinand na poľovke. Jako z Päťkostolov oznamujú, v Dolnom Miholjaci očakávajú arciknieža Franca Ferdinanda, ktorý bude tam ako hosť grófa Ladislava Majlátha za viac dní poľovať. Desider Gromon, štátny sekretár v ministerstve honvédstva, tiež sa súčasťní na poľovačke.

Nová plebania. Baňsko-bystrický biskup Karol Rimely vyhovel dávno túženej žiadosti vrútockých katolíkov. Asice, keď obnovil faru v Turanoch, rozpomenul sa i na vrúckanských veriacich a sriadil na Vrútkach (v Turci) novú plebaniu. Jako počť, prvým farárom novo utvorenej plebanie bude Zoltán Halkó, ktorý dosavád účinkoval v baňsko-bystrickej kapituly a veľkonočné sviatky ztrávi už medzi svojimi veriacimi na Vrútkach. Za utvorenie novej fary bola z Vrútok väčšia deputácia poďakovať sa biskupovi za jeho laskavosť.

Chorý biskup. Rábskeho rim. kat. biskupa Jána Zalku tieto dni po odbavení bohoslužieb na ľavý bok porazilo. Stav biskupov je tak povážlivý, že mu prislúžili sviatosti zomierajúcich a pápež telegraficne poslal mu požehnanie. Lekári prechovávajú nádej, že chorého biskupa budú môcť udržať pri živote.

Výlet žiakov. 40 žiakov turč.-sv. martinskej vyššej kupeckej školy pod vedením direktora Ignáca Boldisa podniklo výlet cez Budapešť do Fiume dňa 26. t. m. V Budapešti obzreli si žiaci rozličné fabriky a potom odcestovali do Fiume, kde učiniac výlety na okolie pobudnú za tri dni a ešte na sviatky vrátia sa domov.

Chceli usmrťiť sultána. Z Caribradu oznamujú, že dr. Emir baša, prvý ranhojič sultánov snoval proti svojmu pánovi útok, ale sa mu nezdaril, lebo ho prezradila jeho manželka. Neverného lekára naskutku poslali do večného vyhnanstva.

Rodičovská neopatrnosť. V Tužinej následkom nedostatočného dozoru trojročné dievčatko Jozefa Kostolníka vyšlo sa hrať ku potoku, ktorý tečie popred ich dom a tam pošmyknúc sa padlo do potoka a utopilo sa.

Kňažna Lujza Koburgova, manželka kn. Filipa Koburga, budúceho týždňa odcestuje z Purkersdorfu, kde ju v jednom sanatoriu liečili, do Bruselu k svojmu otcovi belgickému kráľovi, kde i stále ostane.

Hora v plameňoch. V úzbégskom chotári horu úzbégskeho farára Jana Melsiczského — jako Nyitram. Közl. píše — 16ročný syn abalehotského obyvateľa Lukáša Dubika menom Rudolf z nepozornosti pri zapalovaní si na fajku podpálil. Škoda zapríčinená ohňom v lese obnáša okolo 120 zlatých.

Odnesenie Hentziho pomníka. Hentziho pomník v Budíne, na ktorého miesto príde socha zosnulej kráľovnej, už rozoberajú, aby ho mohli odviezť do zahrady cis. a kráľ. kadétskej školy na Leopoldovom poli. Hentziho železný pomník, na ktorom zvečnené sú i mená pri obrane Budína r. 1849. padlých cisárskych vojakov, odhalili 11. júna r. 1852.

To je čelo. Devätnástročný vojenský poddôstojník Zoltán Czelláth v Budapešti zunoval život a chcel sa zastreliť. Strelil si z revolvera do hlavy, guľa sa však na tvrdej lebke samovraha rozpláštla zapríčiniac len nepatrnú ranu. Dobrovoľní ochranci odviezli Czellátha do Rochusovej nemocnice, odkiaľ už vyšiel úplne zdravý. Zaiste si vec po druhý raz lepšie premyslí.

Zelené Vianoce — biela Veľká noc. Sotva kedy sa tak prísne splnilo toto príslovie ako tejto zimy. O Vianociach o sňahu tu v Budapešti nebolo ani chýru a i na horných stranách len vrchy sa belely, kdežto údolia zelenaly sa ako na jar. Roľníci už siali až tu zrazu predošlý týždeň napadlo po celej krajine toľko sňahu, že i železničná premávka na niektorých miestach musela byť na dva-tri dni zastavená. Tu v Budapešti, kde sme ešte žiadneho sňahu nemali, dňa 23. t. m. napadlo toľko sňahu, že celé hlavné mesto pokryté bolo hrubým bielym pokrývadlom. Pri tomto neobyčajnom a nadmier nezdravom počasi je len jedna potešiteľná okolnosť a síce, že stá úbohých biednych ľudí, živoriacich teraz bez zárobku a zamestnania, ku blížiacim sa veľkonočným sviatkom zarobia si zametaním a odvázaním marcového sňahu pár groší.

Smrť. V Tek. Sv. Kríži zomrel tieto dni r. kat. kaplán Honiss v 26. roku svojho života. Honiss stal sa obetou svojho povolania, lebo horlivo plniac svoje povinnosti v Jastrabej, kde kosí brušná horúčka, pritiahol si tam tú nemoc, ktorej podľabol.

Židovská osadnícka spoločnosť. V Londýne utvoril sa tieto dni veľká židovská osadnícka spoločnosť. Základný kapitál spoločnosti obnáša 2 milióny funtov šterlingov (20 mil. zlatých). Hlavným úkolom spoločnosti má byť napomáhanie poľného hospodárstva v Palestíne a podporovanie tamojšieho židovstva.

Požiar. V zemplínskej obci Varanno-Csemernye zúril dňa 21. marca veľký požiar, ktorému padlo za obeť 40 domov i s pobočnými staviskami. Škoda je tým väčšia, pretože z nešťastných obyvateľov len málokto boli poistení. Jako vzniknul požiar, nevedno.

Nešťastie v bani. V niaklanských železných baniach jedna vrstva zeme zasypala jedenadvadsať robotníkov. Troch baníkov vytiahli ešte živých, ale i títo utrpeli ťažké úrazy. Ostatných 18 robotníkov zahynulo.

Dlhotrvanlivá nemoc. Keď niekto leží chorí dvatri mesiace, povieme, že je to dlhotrvanlivá nemoc, jako ale pomeunujeme, čo sa týka doby, tú nemoc, v ktorej Alžbeta Bigsová vo Waltame v Anglicku ležala sedemdesiatštyri rokov a jako 91ročná starena zomrela na túže nemoc. Alžbeta Bigsová totiž jako 10ročná dievča oprela sa o zahradné dvierka, tieto sa však otvorily a malá Alžbeta tak prudko padla na zem, že si poranila chrbtovú kosť. Za viac rokov liečili ju znamenití lekári, ale všetko nič nepomohlo a tak ranená v novembri roku 1824. uľahla do postele, z ktorej za viac ako 74 rokov ani na jeden deň nevstala. Bigsová mala až do poslednej doby svojho života dobrú pamäť a tak znamenitý zrak, že bez okuliarov mohla čítať časopisy.

Nešťastie pri stavbe. Pri stavbe jedného domu na Angyalfölde v Budapešti sbrilo sa lešenie a traja slovenskí nádenníci padli s dvojposchodovej výšky utrpiať ťažké úrazy. Najpovážlivejšie ranený je 37ročný, ženatý nádenník Jozef Párník. Policia zaviedla prísne vyšetrovanie.

Výrok súdu v záležitosti varínskej voľby. Jako známo, pre prechmaty udavšie sa pri voľbe ablegáta vo Varíne dňa 12. novembra roku 1896 postavení boli pod obžalobu barón Karol Kloch, predseda voľby s viacerými spoločníkmi. Túto záležitosť pojednával trenčínsky súd a po trojdňovom pojednávaní vyniesol výrok, ktorým z obžalovaných notárov Janečka, Bednára, Fliegla a Bizu, potom žilinského súdneho exekútora Garay-a a Grüna uznala za vinných a posúdila výšmenovaných štyroch na 30 zl. hlavnej a 10 zl. pobočnej pokuty. Garay-a na 40 zl. hlavnej a 10 zl. pobočnej pokuty a Grüna na 60 zl. hlavnej a 20 zl. pobočnej pokuty (v páde nevyplatenia od 6 až po 12 dní väzenia) a na solidárne zaplatenie 565 zl. 03 kr. útrat trestného vyšetrovania. Štátny zástupca aj obžalovaní appellovali. — Oslobodení boli zpod obžaloby barón Kloch, Napoleon Tomek, Kajetán Hlučil a Adolf Porjesz. Obvinený Raška počas vyšetrovania zomrel.

Hlásnik zlodejom. V Károlyfalve v prospech obnovenia tamojšieho rim. kat. chrámu dávali tak zvanú pašiovú hru, po ktorej kaplán s pekným čistým osobom na chrám pospiechal na svoj byt. Vo tme ho však ktosi napadnul a povalil na zem chcúc mu z ruky vyrvať mešec. Kaplán súc silný obrátil sa proti lúpežníkovi, a pri zápase pohryzol lúpežníka na ruke. Dľa tohoto potom žandárom pošastilo sa lúpežníka vypátrať v osobe miestneho hlásnika, ktorého hneď uväznili.

Život za poklad. V Srbsku spomínajú v poviedkach svojho niekdajšieho panovníka Radovana, ktorý vraj zanechal mnoho pokladov. Tieto poklady poverčivý srbský ľud hľadáva a i nedávno obyvatelia jednej obce pri Požarevaci rozhodli, že budú tie poklady hľadať. Kopali, kopali ale nič nenašli. Tu jeden povie, že keby priniesli živú obeť, že by sa poklady hneď objavily. Oko padlo na ženu Pajkovičovú, ktorá sa z ďaleka dívala na kopáčov a na jej muža. Pajkovič privolil a sotva to riekol vypálila puška a Pajkovičová padla mrtvá na zem. Tým posmelení kopáči dali sa do ďalšieho kopania až do svitu a uzavreli, že v budúcu noc budú pokračovať. No neprišlo k pokračovaniu, lebo vrchnosť celú tú kompaniu odvedla do väzenia.

Oheň v New-Yorku. Novoyorská polícia zistila, že hotel Windsor, ktorý i s početnými jeho obyvateľmi zhorel pred dvomi týždňami, podpálili zlodeji aby mohli ľahšie rabovať. Práve vtedy išla tou ulicou processia, hostia sa dívali von oknami a bezbožní zlodeji rýchle poliali dvere a chodby olejom a podpálili. Jedného zo zlodejov chytili ešte počas obňa a našli uňho drahocennosť v hodnote 10.000 dollarov; je to jeden člen tej zlodejskej bandy, ktorá takýmto hrozným spôsobom prišla ku koristi. Majiteľ zhoreného hotelu utratil pri nešťastí svoju manželku a sestru. Na očistení pohoreniska pracuje teraz sto a sto robotníkov a pretože sa hovorí, že na pohorenisku pod rumami nachádza sa šperkov a drahocennosť v hodnote vyše 100.000 dollárov, preto celý priestor obtočený je policajtami, ktorí každého robotníka prv než zanechá miesto prísne preskúmajú.

Veľká krádež. V Segedíne neznámi zločinci vládali sa do obchodu zlatníka Karola Frieda a ukradli rozličných šperkov v cene 15.000 zlatých. Polícia, ktorá zlodejov stopuje, myslí, že to budapeštianski zlodeji urobili výlet do Segedína.

Objavený mesiac. Medzinárodná ústredná hviezdárň v Kieli dostala z Ameriky tú prekvapujúcu zprávu, že W. Pickering, syn známeho direktora Harvardovskej hviezdárne, pomocou fotografovania objavil jeden nový mesiac Saturnusa. Týmto objavením počet dosiaľ známych Saturnusových mesiacov vzrástol na deväť. Najnovšie objavený mesiac dľa výsledku doterajšieho pozorovania je takej veľkosti ako niektorá do XV. triedy patriaca hviezda a čas, za ktorý obehne svoju dráhu obnášať môže asi poldruha roka.

Frajerôčky štyri, prečo ste sa bily ... toto sa asi pýtal sudca v Basellande (Amerika) štyroch dievčienec, ktoré postavila pred súd piata, lebo ju pre jej milenca ubily. Jedna z obžalovaných diev totiž vracala sa v podvečer z kuchárskej školy a bola prepadnutá sokyňou, ktorá si ku tejto zábave zavolaala tri na pomoc. Všetky sa vrhly na šťastnejšiu milenkú, strhly ju k zemi a trhaly na nej šaty, poškodily jej krásne vrkoče a poškriabaly jej tvár. Pôvodkyňa tejto pračky chcela nevernému milencovi takto nahnať rešpekt a zabnúť mu chuť od ďalšieho dvorenia šťastnejšej devy.

Apoštol buričom. Anglická biblická spoločnosť rozširovala po Carihrade jednotlivé čiastky písma svätého medziiným i list Pavla apoštola ku Galatským. Policajný strážnik chytil v predmestí Galate anglického kolportéra, keď rozdával list Pavla apoštola ku Galatským, a v tom domnení, že ten istý Pavel chce predmestie Galatu vzbúriť, uväznil ho. Na policii brali vec veľmi vážne. Musel prísť anglický vyslanec a zistiť, že Pavel apoštol zomrel už pred 1800 rokami a tak potom kolportér i s bibliami prepustený bol na slobodu.

KU OBRÁZKU.

Z brehov Níla.

Snáď nikde nenachádza sa tak mnoho zrúcanín starodávnych stavieb, jako v úzkej doline rieky Níla. Egypťania boli jedon z najvzdelanejších národov v dávno zašlom starom veku, o čom svedčí mnoho pozostatkov umenia, ktoré aj dnes obdivujeme. Aj dnes putujú učenci do Egypta, aby obdivovali pozostatky stavieb, ktoré starí Egypťania postavili pred pár tisíc rokmi. Egypťské pyramidy, obelisky sú jedny z najdivotvornejších stavieb, ktoré kedy ľudský um vymyslel a ľudská ruka postavila. Nie menej obdivu hodné sú ale aj chrámy, ktoré Egypťania stavali k počte svojich pohanských bohov.

Náš obrázok predstavuje v rieke Nil nachádzajúci sa ostrov Fyle so zrúcaninami utešených chrámov, ktoré boly ešte pred Kristom postavené. Na ostrove tomto, kde je príroda nadmier bujná, farao Nektamebus dal 400 rokov

pred Kristom postaviť chrám a oltáre bohyni Isis. Boly to bohaté umele prevedené stavby, o čom svedčia ešte aj dnes rupy jejich. Na chráme pracovali nielen Egypťania, lež aj Ptolomei a Rimania. A dnes leží už všetko v rumoch a na čom celé desaťročia pracovalo tisíc a tisíc ľudských rúk, je dnes už len zrúcanina, ktorá ale jasné svedectvo vydáva, jak mnoho obetovali ľudia aj za starodávna, dávno pred Kristom na stavby chrámov.

K OBVESELENIU.

Hrdý vták.

Kubo: Ale pán Kulík, ten vták, ktorého ste mi predali, má byť udajne dobrým spevákom a teraz nespieva cele nič!

Kulík: To je veľmi hrdý vták; on vie dobre, že ste mi ešte za neho nezaplatili a on na „börg“ nespieva!

Sudca (k obžalovanému): Vy sa priznávate, že keď ste vnišli do krémy, nemali ste ani krajiara a predsa ste jedli pečenku a pili víno, — vyčítaval sudca vini viníčkovi.

Obžalovaný: Oh, prosím, znám ja toho krémára, ten by ma bol aj vtedy obžaloval, keby bol bryndzu jedol a miesto vína pálenky si vypil.

Cena potravných článkov.

Budapešť, 29. marca.

V budapeštianskych tržniciach predávaly sa podrobne nasledovné potravné články za tieto priemerné ceny:

Mäso: *Hovädzina* predok 72, zadok 76, polievková 76, jazyk 75, obličky, ľadviny 90, čistené 220 krov za 1 klg. — *Buranina:* predok 38, zadok 48 krov za 1 klg. — *Telacina:* 76, lopatka 80, stehno 90 krov za 1 klg. — *Bravčovina:* 58, stehno a lopatka 60 krov za 1 klg. — *Šunka:* pražská 105, surová 60 krov za 1 klgr.

Masť: Sviňská 64 krov, loj 62 krov, slanina ku roztopeniu 58 krov a husacia masť 140 krov za jeden kilogramm.

Drúbež: Za jedno kura 100, sliepku 100, kohúta 120 krov. Za jednu tučenú kačku 150, za tučenú hus 400 krov. — *Očistená drúbež:* kura 100, sliepka —, kapúň 120 krov, hus 350 (za jeden klgr. 75 krov), morka za 1 klgr. 70 krov, a kačka za kus 150 krov.

Vajcia: Ku vareniu väčšie 43 kusov za 1 zl., menšie 16 kusov za 45 krov, ku čaju 6 kusov za 20 krov.

Ryby: Kapor 70, sumec 70, štika 60, zubáč 140, jesater 220, okúň 60 krov za 1 klgr.

Rozličnosti: Maslo gazdovské 100, ku čaju 115 krov za 1 klgr. Brindza 26 krov za kilo. — Smotana 26 krov za liter. — Pár holubov 60 krov, divá hus —, divá kačka 90, jarabica — krov za kus. — Zajac za kus —zl. — krov. — 1 klgr. divej svine 55 krov, srny — krov. — Maltanské zemiaky nové 12 kr. za klgr.

Múka: Pšeničná múka predávala sa za tieto priemerné ceny:

číslo:	0	1	2	3	4	5
zlat.	16.70	16.00	15.50	14.90	14.20	13.50
číslo:	6	7	7 1/2	8		
zlat.	12.60	10.30	7.50	5.70		

Pšeničné otruby drobné po zl. 4.30, hrubé po 4.20.

Zeleniny: Zemiaky ružiaky zl. 2.10—2.30, žlté

zl. 2.50—3.00, rožky zl. 5.00—6.00, biele zl. 1.40—1.75, za metr. cent *Kapusta* (v hlávkach) zl. 4.00—10.00 m. c. *Cibuľa* zl. 5.00—6.00 m. c. *Zeler* 100 kusov zl. 1.00—1.50.

Strova: *Hrach* nový 80 kr., čistený starý 13—15 krov za klgr. *Šošovica*: domáca 7—9 za klgr. *Riža* 10 krov za kilo.

Chlieb: miestny od pekára biely 13—18 krov, čierny 11—14 krov za kilogrammu.

Prosíme pozor dať.

V Uhorsku veľmi je rozšírené v obchode zvrátnictvo a ziskuchtivosť. Od tej doby čo som s kosou „sv. Antona,“ ktorej chýr rozšíril sa po celej krajine, zvrátnikom trochu na prsty klepol, všemožnými figlami napodobňujú ju a podvádzajú ľudí, že ich ľahký tovar je kosa „sv. Antona,“ proti tomu osvedčujem sa, že v Uhorsku nedržim ani jednateľa ani podomníka. Opravdovú kosu „sv. Antona“ len u mňa možno dostať.

Čtené vidiecke obecenstvo nemôže sa zaoberať bez jedného nástroja, bez kopy. Dobrá kosa je poklad; zlá kosa je taká ostuda, ktorá ani toho nenie hodná, aby sme ju do ruky chytili. Každý to dobre vie, a predsa mnohí slepo veria týmto dotieravým odpredačom zriedkavými lískavými výrazmi vychválených kôs. Toto je tá jediná kosa, ktorá doposiaľ nad všetko očakávanie úplne vyhovelá žiadostiam kupujúcich.

Kosa „Sv. Antona“

právne zaslúži byť menovaná kosou ľudu, ako ju na mnohých miestach menujú.

Tolkých a takých uznaní pôvod je ten, že je ona trvácá, není ani pritvrdá, ani primáká a podivuhodne ľahká.

Kosa je tenká, ale hrdlo má mocné, žikuje sa ona do ruky obyčajného kosca; nemusí sa ku kováčovi poslať, aby jej zohol hrdlo, ponevadž následkom tohoto obyčajne zmáknú zadná časť kopy.

Veľa gazdov následkom chybného kovania aj tú najlepšiu kosu pokazí. Pri kose «sv. Antona» nemôže sa to stať, ponevadž ona už vo vykovanom a vyprobovanom stave dostane sa do ruky kosca.

Po jednom kovaní aj behom viac dní dobre kosí kosa „sv. Antona“ a po jednom ostrení aj na 150 krokov sa dá s ňou dobre kosiť aj tá najtvrdšia brehová tráva.

Za každý kus dobre stojm; nezodpovedajúci zamením.

Ceny kosi „Svätého Antona.“

Cena kusu:	zl. 1.—	1.05	1.10	1.15	1.20	1.25	1.30	kr.
Dĺžka v centimetroch:	70	75	80	85	90	95	100.	

Amerganský kosový kameň (oslička) je veľmi zodpovedajúci tomu cieľu. Cena 25 kr., 10 kusov 2 zl. Striebornooceľová babka s kladivkom v skovadle 85 krajciarov. — Oceľové kosáky «sv. Antona» po kuse 35 kr., 10 kusov 3 zl. — Pri objednaní 5 kôs franko, pri objednaní 10 kusov jedenásty sa pridá.

Jozef Sohr v Somogy-Szille.

Kosa len vtedy je opravdová, jestli na stupni je môj ochranný znak, na tabuli ale toto sa dá čítať: Oceľová kosa «sv. Antona» Sohra.

Obrázkové cenníky zašlem zdarma. (15).

Budapešťianska bursa s úradným značením cien dňa 29. marca.

Obilie	Jakosť dla hekt.	Za 100 kilogr.		Cenné papiere		Peniaze	Tovar	Cenné papiere		Peniaze	Tovar
		od	do								
Pšenica banátska	75—80	9.40	10.20	Štátny dlh.				Prvá uhor. poisť. spol.	3020.—	3030.—	
pešťianska	75—80	9.55	10.30	Uhorská zlatá renta 4%	119.75	120.25	Pešť. uh. kupec. b.	1403.—	1406.—		
stolnobebradská	75—79	9.60	10.30	korunová renta 4%	97.55	97.95	Pešť. prvá vlast. sporiteľňa	7975.—	8000.—		
Raž (šito)	10—12	7.75	7.85	Uhorské regálové úpisly 4 1/2%	100.00	101.00	Šalgó-tarjána baňa na uhlie	588.00	589.00		
Jačmeň na krm.	60—62	6.20	6.50	premiové úpisly	163.20	164.20	Záložné listy.				
na pátku	62—64	6.60	7.40	Uhorská liasko-segedínska požička 4%	141.50	142.50	Uhorského pozem. úverového ústavu 4%	96.50	97.50		
na várku	64—66	7.60	8.40	Uhorská žel. požička 4 1/2% v zl.	121.00	122.00	Uhorského úver. záložného ústavu 4 1/2%	105.00	101.00		
Ovos	39—41	5.80	6.15	vyvážkové úpisly 4%	96.50	97.50	Uh. úver. ústavu s premiou 4%	121.00	122.00		
Kukurica	75	4.60	4.70	Spoločná požička v bež. peniazoch 4 1/2%	160.00	101.50	Peniaze.				
Proso	—	4.15	4.30	Žreby.			Cisársky dukát	5.69	5.74		
Repica	—	11.20	12.00	Spolku „Jó sziv“	3.50	3.80	Dvadsať-frankovník	9.56	9.60		
Dateľinové semá, luc.	—	48.—	58.—	Uhorského „červeného kríža“	9.25	9.75	Nemecká ríšska marka	19.00	59.20		
červené	—	39.—	42.—	Rakúskeho	20.50	21.00	Striebro	—	—		
Svinská masť pešťianska	—	54.50	55.00	Basilika	6.20	6.70					
vidiecka	—	—	—								

Tlačou cis. a král. dvornej kníhtlačiarne Viktora Hornýárskeho v Budapešti.